

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
848

ΣΤ'

89

ΣΧΘ

εθράλιος

ΠΑΤΙΜΙΚΑ ΕΤ/Κ

= 136

ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ Ν. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΤ' 89 ΣΧΒ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΩΔΩΝ ΤΟΥ ΟΡΑΤΙΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΕΣΒ

2531

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
Ω.ΔΩΝ ΤΟΥ ΟΡΑΤΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
Αξι. αρ. καταθέσεως 377
δυνάμει του νόμου 1561/1939

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ
Κατ. αρ. καταθέσεως 1004
Το είδος 43

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΩΔΩΝ ΤΟΥ ΟΡΑΤΙΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

002
Κ12
ΣΤ2Β
848

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος τοῦ Ὀρατίου.

Ὁ Κόιντος Ὀράτιος Φλάκκος (Q. Horatius Flaccus) ἐγεννήθη τῇ 8ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 65 π. Χ. (689 ἀπὸ κρίσ. Ρωμ.) ἐν Οὐενουσία τῆς κάτω Ἰταλίας, παρὰ τὸν ποταμὸν Αὔφιδον. Ὁ πατήρ του ἦτο ἀπελευθερὸς (libertinus), ἀποζῶν ἐκ τῶν προσόδων μικροῦ κτήματος. Περὶ τῆς μητρὸς του οὐδὲν εἶναι γνωστόν, διότι περὶ αὐτῆς ὁ ἴδιος οὐδὲν ἀναφέρει εἰς τὰ ποιήματά του. Πιθανῶς ἡ μήτηρ του εἶχεν ἀποθάνει, ὅτε ὁ Ὀράτιος ἦτο πολὺ μικρὸς. Μέχρι τοῦ 12ου ἔτους τῆς ἡλικίας του ἔζησεν ὁ Ὀράτιος ἐντὸς τοῦ ἐπιβλητικοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τῆς μικρᾶς γενετικῆς του, ἀπολαύων τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς ἀνέσεως τῆς ἀγορτικῆς ζωῆς. Μετὰ ταῦτα, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πατρὸς του, ἦλθεν εἰς Ρώμην πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μορφώσεώς του. Ἐκεῖ παρηκολούθησε τὰ μαθήματα διαπρεπῶν διδασκάλων καὶ δὴ τοῦ περιφήμου γραμματικοῦ Ὀρβιλίου. Ὁ πατήρ του, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν νέων δαπανῶν, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ἢ ἐν Ρώμῃ ἐγκατάστασις των, ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦ εἰσπρακτορὸς τῶν ἐκ τῶν δημοπρασιῶν χρημάτων (coactor auctionum) καὶ ἀφωσιώθη ὀλοψύχως εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τοῦ υἱοῦ του, χάριν τοῦ ὁποίου ἐγκατέλιπε τὴν Οὐενουσίαν καὶ τὸ προσφιλεῖς ἀγρόκτημά του. Διὰ τοῦτο ὁ ποιητὴς ἀναφέρει εἰς τὰ ποιήματά του (Σατιρ. I 6,72) μετὰ τρυφερᾶς εὐγνωμοσύνης τὴν αὐταπόρνησίαν καὶ τὰς ἐπὲρ αὐτοῦ θυσίας τοῦ στοργικωτάτου πατρὸς του, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ὑπερηφάνως μνημονεύει, εἰς πείσμα ἐκείνων οἵτινες ἔσχωσαν αὐτὸν διὰ τὴν ταπεινὴν καταγωγὴν του.

Ἄλλ' οἱ πνευματικοὶ ὀρίζοντες τῆς Ρώμης, διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ τύχουν ἀριτίας μορφώσεως, ἦσαν στενοί. Τὸ ἀνέσπερον φῶς τοῦ

ἀρχ. Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἦτο εἰσέτι ἔντονον εἰς τὴν ἀρχικὴν ἐστίαν του, τὰς Ἀθήνας. Διὰ τοῦτο ὁ Ὀράτιος κινούμενος ὑπὸ μόνῃς τῆς ἐπιθυμίας νὰ παρακολουθήσῃ μαθήματα ρητορικῆς καὶ ἰδίᾳ φιλοσοφίας εἰς τὰς σχολὰς τῶν διαδόχων τοῦ Ἰσοκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος, ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας εἰς ἡλικίαν 19 περίπου ἔτων, ἦτοι τὸ 46 π. Χ.

Τὰς ἐν Ἀθήναις σπουδὰς του διέκοψαν σοβαρὰ ἐν Ρώμῃ πολιτικὰ γεγονότα. Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καίσαρος (Μάρτιος τοῦ 44 π. Χ.) ἐξεροράγη νέος ἐμφύλιος πόλεμος μεταξὺ τῶν διαδόχων καὶ τῶν δολοφόνων αὐτοῦ. Ὁ Βρούτος καὶ ὁ Κάσσιος κατέλαβον τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν. Ὁ Βρούτος ἦλθε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους ἐκείνου εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ Ὀράτιος μετ' ἄλλων συσπουδαστῶν του, παρασυρόμενος ἀπὸ τὸν εὐκόλον ἐνθουσιασμόν τῆς ἡλικίας του, ἔσπευσε προθύμως νὰ καταταχθῆ ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Βρούτου, μὲ τὸν βαθμὸν μάλιστα τοῦ στρατ. χιλιάρχου, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχεν ὑπηρετήσῃ ὡς στρατιώτης.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 42 π. Χ. συνεκροτήθη ἡ παρὰ τοὺς Φιλίππους μάχη ἡ δημοκρατικοὶ ἠττήθησαν καὶ ἐτρόπησαν εἰς φυγὴν. Ὁ Ὀράτιος δὲν αἰσχίνεται νὰ ὁμολογήσῃ (ᾠδὴ 7, στίχ. 9, 10, 11, 12 βιβλ. II) ὅτι ἐγκατέλιπε τὴν ἀσπίδα του εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ταύτης. Ἴσως ὁμως δὲν πρέπει νὰ ἐρμηνευθῆ κυριολεκτικῶς τὸ χωρίον τοῦτο. Πιθανῶς ὑπαινίσσεται κατὰ ποιητικὸν τρόπον, ὅτι μετὰ τὴν ἦταν ἐκείνην τῶν ὁμοφρόνων του δὲν ἀνεμίχθη πλέον εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀλλ' ἐπεδόθη εἰς μελέτας καὶ εἰς τὴν ποίησιν.

Ἡ θέσις τοῦ Ὀρατίου, μετὰ τὴν παρὰ τοὺς Φιλίππους ἦταν, ἀποβαίνει δεινὴ. Ἡ μικρὰ πατρικὴ περιουσία του, τῆς ὁποίας ἦτο κληρονόμος, διότι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἀποθάνει ὁ πατήρ του, ἐδημεύθη ὑπὸ τοῦ Ὀκταβιανοῦ καὶ διενεμήθη μετὰ πολλῶν ἄλλων κτηματικῶν περιουσιῶν, εἰς τοὺς παλαιμάχους στρατιώτας (veteranos).

Ὅτε ὁμως τῷ 41 π. Χ. ἐχορηγήθη παρὰ τοῦ Ὀκταβιανοῦ γενικὴ ἀμνηστία εἰς τοὺς ἀντιπάλους του, ἐπωφελοῦμενος ταύτης καὶ ὁ Ὀράτιος ἐπανῆλθεν εἰς Ρώμην, ὅπου πρὸς πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν, διωρίσθη οικονομικὸς ὑπάλληλος (ταμιακὸς γραμματεὺς). Τὰς ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας ὥρας του διέθετεν εἰς τὴν ποίησιν. Ταχύτατα δὲ συνέδθη διὰ φιλίας μετὰ τῶν ὀνομαστῶν τότε ποιητῶν Οὐεργιλίου καὶ Οὐαρίου καὶ δι' αὐτῶν ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ πιστοῦ συμβούλου τοῦ

᾽Οκταβιανού, τοῦ Μαικήνα, τοῦ ἐνθέμου προστάτου τῶν ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων.

Ἡ ἀπλῆ κατ' ἀρχάς γνωριμία του μετὰ τοῦ Μαικήνα ἐξελίχθη σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τόσῃν οἰκειότητα καὶ φιλίαν, ὥστε ὁ Μαικήνας προσέφερεν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον τὴν Σαβινικὴν ἐπαυλιν, κειμένην εἰς 25 περίπου μιλίων ἀπόστασιν πρὸς τὰ ΒΑ τῆς Ρώμης. Τῆς ἐπαύλεως ταύτης τὰ θέλγητρα ὑμνεῖ ὁ ποιητὴς συχνὰ εἰς τὰ ποιηματά του, διότι ἐκεῖ εὔρεν ὅ,τι ἀκριβῶς ἐπόθει ἡ ποιητικὴ ψυχὴ του, ἄνεσιν, χαράν, πηγὰς ἐμπνεύσεως ἀλλὰ καὶ προσόδους ἀξιολόγους.

Ἡ ποιητικὴ ἱκανότης τοῦ Ὀρατίου, αἱ ἐξαιρετοὶ κοινωνικαὶ ἀρεταὶ του καὶ ὁ φιλικὸς δεσμὸς του μετὰ τοῦ Μαικήνα, εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τοὺς ἀριστοκρατικοὺς κύκλους τῆς ρωμαϊκῆς κοινωνίας. Οἱ διαπρέποντες εἰς τὰ γράμματα κυρίως ἄνδρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν φίλοι του. Δείγματα τρανὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐκτιμῆσεως καὶ φιλίας του παρέχουν αἱ ᾠδαὶ του, διότι πολλὰς ἀπευθύνει, τιμῆς ἕνεκα, πρὸς αὐτούς.

Ἰδιαιτέρας ὅμως μείας εἶναι ἀξία ἡ πρὸς τὸν ᾽Οκταβιανὸν Αὔγουστον εὐκρινὴς ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη τοῦ Ὀρατίου. Τὸ γεγονός δὲ ὅτι ὑπὸ τὰς σημαίας τῶν δημοκρατικῶν Βρούτου καὶ Κασσίου ἐπολέμησε πρὸ ἐτῶν κατὰ τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας ἐξεπροσώπει ὁ διάδοχος τοῦ δολοφονηθέντος Καίσαρος, δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἐστερεῖτο σταθερῶν πολιτικῶν πεποιθήσεων, ἀλλ' ὅτι ὁ ἐνθουσιώδης ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ ποιητῆς, ὄριμος ἤδη, ἦτο ἱκανὸς νὰ διακρίνη καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ προσηκόντως τὴν θαυμασίαν τάξιν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν κατὰ πάντα πρόοδον τοῦ Ρωμ. κράτους, ἣτις ἐπραγματοποιήθη καὶ ἐπεκράτησεν ἐν αὐτῷ, διὰ τῆς δεξιωτάτης διοικήσεως τοῦ Αὐγούστου. Διὰ τοῦτο δὲν παρουσιάζεται ὡς ἀπλῶς ἀνεχόμενος τὸ νέον καθεστῶς, ἀλλὰ διαθέτει τὴν ἐμπνευσίν του, ἵνα ὑμνήσῃ αὐτό, συντελῶν οὕτω τὸ κατ' αὐτόν, εἰς τὴν παγίωσίν του.

Εἰς ἡλικίαν 57 ἐτῶν ἀπέθανεν αἰφνιδίως τῇ 27 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 8 π. Χ. καὶ ἐτάφη ἐπὶ τοῦ Ἡσκυλίνου λόφου, παρὰ τὸν τάφον τοῦ μεγάλου φίλου καὶ προστάτου του Μαικήνα, ὅστις εἶχε προηγηθῆ αὐτοῦ εἴκοσι μόνον ἡμέρας εἰς τὸν θάνατον.

2. Ἔργα τοῦ Ὀρατίου.

Ὁ Ὀράτιος ἔγραψε λυρικά καὶ σατιρικά ποιήματα. Καὶ λυρικά μὲν εἶναι : α) αἱ ᾠδαὶ (carmina) εἰς 4 βιβλία, β) οἱ ἐποδοὶ (epodi) εἰς ἓν βιβλίον, ποιήματα σκωπτικά, πλήρη εἰρωνείας καὶ σκηνῶν ἐκ τῆς καθημερινῆς ζωῆς, κατ' ἀπομίμησιν τοῦ ἀ' Ἑλληνος ἱαμβικοῦ ποιητοῦ, Ἀρχιλόχου τοῦ Παρίου, γ) ὁ ἔκατονταέτηρος ὕμνος (carmen saeculare), ποιηθεὶς κατ' ἐντολὴν τοῦ Αὐγούστου, ἵνα ψαλῆ ὑπὸ χοροῦ εὐγενῶν παίδων καὶ παρθένων κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Σαικουλαρίων, τελεσθεῖσαν κατὰ τὸ ἔτος 17 π. Χ. Σατιρικά δὲ εἶναι : α) αἱ Σάτιραι (Satirae ἢ Sermones) εἰς δύο βιβλία, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ποιητὴς σκώπτει καὶ κωτηριάζει μὲ λεπτὴν ἀστειοτήτα τὰς ἠθικὰς ἑλλείψεις τῆς κοινωνίας, χωρὶς νὰ θίγῃ ὄρισμένα πρόσωπα, κατ' ἀπομίμησιν τῆς μέσης κωμωδίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, β) αἱ Ἐπιστολαὶ (epistolae) εἰς 2 βιβλία, τοῦ αὐτοῦ περίπου πρὸς τὰς σατίρας περιεχομένου, ἀλλὰ πρὸς ὄρισμένα πρόσωπα ἀπευθυνόμεναι, κατ' ἀπομίμησιν τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς κωμωδίας καὶ γ) ἡ Ποιητικὴ τέχνη ἢ Ἐπιστολὴ πρὸς Πείσωνας (ars poetica aut epistola ad Pisones), ἀπευθυνομένη πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Λευκίου Καλλουρνίου Πείσωνος καὶ περιέχουσα ἀξιολόγους παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ποιήσεως γενικῶς.

Ὁ Ὀράτιος, διὰ τῶν ἀνωτέρω ποιημάτων του καὶ ἰδίᾳ διὰ τῶν τῶν Ὁδῶν του, κατετάχθη μεταξὺ τῶν δοκιμωτάτων Ρωμαίων ποιητῶν, καταλαβὼν τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῷ κύκλῳ τῶν λυρικῶν τοιούτων. Ἄνεδειχθη δ' ὄντως ἄφθαστος καλλιτέχνης τῆς λυρικῆς ποιήσεως, πρῶτος αὐτὸς μιμηθεὶς τὰ ὑπέροχα λυρικά δημιουργήματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος, εἰς μίμησιν τῶν ὁποίων προτρέπει καὶ τοὺς ἄλλους, λέγων ἐν τῇ πρὸς τοὺς Πείσωνας ἐπιστολῇ 259 «vos exemplaria Graeca nocturna versate manu, versate diurna» ἤτοι «Ἔμεῖς τὰ ἑλληνικὰ παραδείγματα (συγγραμματα) νύκτα καὶ ἡμέραν ἀνελίσσετε». Αἱ ᾠδαὶ τοῦ Ὀρατίου ἀποτελοῦν τὸ κάλλιστον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως μέρος τοῦ ποιητικοῦ του ἔργου. Ἡ φιλία, ὁ ἔρωσ, ἡ ἔρις, τὰ συμπόσια, ἡ πολιτεία ἀποτελοῦν τοὺς πόλους, περὶ τοὺς ὁποίους στρέφεται ἡ θαυμαστὴ ἔμπνευσις του. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν τεχνικὴν μορφήν των, ἀποπνέει χάριν καὶ λεπτὴν εὐτρα-

πελίαν. Ἐν καὶ ἐμιμήθη τοὺς Ἕλληνας λυρικούς, τὸν Ἀρχίλοχον, τὴν Σαπφὴ καὶ τὸν Ἀλκαῖον, ἐν τούτοις δὲν παρουσιάζεται ὡς ἀντιγραφεὺς ἢ τυφλὸς μιμητὴς αὐτῶν. Παρουσιάζει πρωτοτυπίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ καταφαίνεται ἡ γνησία ρωμαϊκὴ ψυχὴ του.

Τὴν πρώτην τῶν ἀνὰ χεῖρας ἐκλεκτῶν ᾠδῶν ἀπευθύνει πρὸς τὸν μέγαν προστάτην του Μαικήναν. Ἐν αὐτῇ ἐκθέτει τὰς διαφοροὺς κλίσεις καὶ ἐπιθυμίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν κατακλείδι τὸ ἀτομικὸν του ἰδεῶδες.

Τὴν β' ἀπευθύνει πρὸς τὸ πλοῖον, ἐφ' οὗ ἐπεβιβάσθη ὁ φίλος του Οὐεργίλιος διὰ νὰ μεταβῇ εἰς Ἀθήνας.

Τὴν γ' πρὸς τὸν Μ. Ἀγρίππαν, διαπρεπῆ στρατιωτικὸν καὶ πολιτικὸν ἄνδρα τῆς ἐποχῆς του.

Τὴν δ' πρὸς τὸν Ἑρμῆν, κατὰ μίμησιν ὁμοίου ὕμνου τοῦ Ἀλκαίου πρὸς αὐτόν.

Ἡ ε' εἶναι εὐχὴ πρὸς τὴν Ἄρτεμιν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα.

Ἡ στ' κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν θρηνῶν, ἐποιήθη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ κοινοῦ μετὰ τοῦ Οὐεργιλίου φίλου, Κοϊντιλίου Οὐάρου.

Ἐν τῇ ζ' ἐξωτερικεῦει τὴν ἄμετρον χαρὰν του ἐπὶ τῇ ἥττῃ καὶ τῷ θανάτῳ τῆς βασιλίσσης τῆς Αἰγύπτου Κλεοπάτρας.

Ἐν τῇ η' πανηγυρίζει ἐπὶ τῇ ἐπανάδῳ εἰς Ρώμην τοῦ κατὰ τὴν μάχην παρὰ τοὺς Φιλίππους συμπολεμιστοῦ του Πομπηίου Οὐάρου.

Ἐν τῇ θ', ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Μαικήναν, φαντάζεται ἑαυτὸν μετὰ θάνατον μεταμορφούμενον εἰς κύκνον καὶ ἐξασφαλίζοντα τὴν ἀθανασίαν.

Ἐν τῇ ι', ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Μαικήναν, φαντάζεται ὅτι τὸν ἐπισκέπτεται οὗτος καθ' ἣν ὥραν ἐτοιμάζεται νὰ θυσιάσῃ εἰς τὴν Ἥραν καὶ τὸν προσκαλεῖ νὰ συνεορτάσῃ, διότι ἄγει τὴν ἐπέτειον τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐσώθη ἀπὸ τὸν ἀπειλήσαντα αὐτὸν κίνδυνον, ἐκ τοῦ καταπεσόντος ἐπ' αὐτοῦ δένδρου τοῦ κήπου του.

Ἐν τῇ ια' ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Βάκχον, ἵνα ὑπὸ τὴν ἔμπνευσίν του ἐγκωμιάσῃ τὸν Αὐγούστον. Καὶ

ἐν τῇ ιβ', ἥτις ἀποτελεῖ ἐπίλογον τρόπον τινὰ τῶν τριῶν πρώτων βιβλίων τῶν ᾠδῶν, κρίνει μετὰ χαρακτηριστικῆς ἀλαζονείας τὴν ἀξίαν τοῦ ποιητικοῦ ἔργου του.

3780 4
ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

CARMINA SELECTA

LIBER PRIMUS

I.

1. Maecenas, atavis edite regibus,
o et praesidium et dulce decus meum,
sunt quos curriculo pulverem Olympicum
collegisse iuvat, metaque fervidis
5. ^{εὐχρηστώ.} evitata rotis, palmaque nobilis
terrarum dominos evehit ad deos;
hunc, si mobilium turba Quiritium
certat tergeminis tollere honoribus;
10. ~~ill~~ illum, si proprio condidit horreo
quidquid de Libycis vērritur areis;
gaudentem patrios findere sarculo
agros Attalicis condicionibus
15. ^{οὐδὲ} nunquam ^{ἀφαιρέσει} demoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta seget mare;
luctantem Icariis fluctibus Africum
mercator metuens otium et oppidi

laudat rura sui; mox reficit rates
 quassas, indocilis pauperiem pati;
 est qui nec veteris pocula Massici
 20. nec partem solido demere de die

spernit, nunc viridi membra sub arbuto
 stratus, nunc ad aquae lene caput sacrae;
 25. permixtus sonitus bellaque matribus

detestata; manet sub Iove frigido
 venator, tenerae coniugis immemor,
 seu visa est catulis cerva fidelibus,
 seu rupit teretes Marsus aper plagas.

30. me doctarum hederæ præmia frontium
 dis miscent superis, me gelidum nemus
 Nympharumque leves cum Satyris chori
 secernunt populo, si neque tibus

Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton.
 35. quodsi me lyricis vatibus inseres,
 sublimi feriam sidera vertice.

2.

(III)

1. Sic te diva potens Cypri,
 Sic fratres Helenæ, lucida sidera,
 ventorumque regat pater
 obstrictis aliis præter Iapyga,

5. navis, quæ tibi creditum
 debes Vergilium; finibus Atticis

reddas incolumen precor,
et serves animae dimidium meae.

illi robur et aes triplex

10. circa pectus erat, qui fragilem truci
commisit pelago ratem
primus, nec timuit praecipitem Africum

decertantem Aquilonibus,
nec tristis Hyadas nec rabiem Noti,

15. quo non arbiter Hadriae
maior, tollere seu ponere volt freta.

quem mortis timuit gradum,
qui siccis oculis monstra natantia,
qui vidit mare turgidum et

20. infamis scopulos Acroceraunia?

nequicquam deus abscidit
prudens oceano dissociabili
terras, si tamen impiae
non tangenda rates transiliunt vada.

25. audax omnia perpeti
gens humana ruit per vetitum (nefas!)
audax Iapeti genus
ignem fraude mala gentibus intulit.

30. post ignem aetheria domo
subductum macies et nova febrium
terris incubuit cohors,
semotique prius tarda necessitas

leti corripuit gradum.

35. expertus vacuum Daedalus aera
pennis non homini datis;
perrupit Acheronta Hercules labor.

nil mortalibus ardui est:
caelum ipsum petimus stultitia, neque
per nostrum patimur scelus

40. iracunda Iovem ponere fulmina.

νεγος Β = εζαφηνον

νεγος Η' 7/6/49

3.

(VI)

1. Scriberis Vario fortis et hostium
victor, Maeonii carminis alite,
Quam rem cumque ferox navibus aut equis
miles te duce gesserit.

5. nos, Agrippa, neque haec dicere nec gravem
Pelidae stomachum cedere nescii
nec cursus duplicis per mare Ulixei
nec saevam Pelopis domum

10. conamur, tenues grandia, dum pudor
inbellisque lyrae Musa potens vetat
laudes egregii Caesaris et tuas
culpa deterere ingeni.

15. quis Martem tunica tectum adamantina
digne scripserit aut pulvere Troico
nigrum Merionen aut ope Palladis
Tydiden superis parem ?

20. nos convivia, nos proelia virginum
sectis in iuvenes unguibus acrium
cantamus, vacui sive quid urimur,
non praeter solitum leves.

4.

(X)

1. Mercuri, facunde nepos Atlantis,
qui feros cultus hominum recentum
voce formasti catus et decorae
more palaestrae,

5. te canam, magni Iovis et deorum
nuntium curvaeque lyrae parentem
callidum, quidquid placuit, iocoso
condere furto.

te, boves olim nisi reddidisses
10. per dolum amotas, puerum minaci
voce cum terret, viduus pharetra
risit Apollo.

quin et Atridas, duce te, superbos
Ilio dives Priamus relicto
15. Thessalosque ignis et iniqua Troiae
castra fefellit.

tu pias laetis animas reponis
sedibus, virgaque levem coerces
aurea turbam, superis deorum
10. gratus et imis.

5.

(XXI)

1. Dianam, tenerae dicite virgines,
Intonsum, pueri, dicite Cynthium
Latonamque supremo
dilectam penitus Iovi.

5. vos laetam fluviiis et nemorum coma,
 quaecumque aut gelido prominet Algido
 nigris aut Erymanthi
 silvis aut viridis Cragi ;
- vos Tempe totidem tollite laudibus
 10. natalemque, mares, Delon Apollinis
 insignemque pharetra
 fraternaue umerum lyra.
- Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem
 pestemque a populo et principe Caesare in
 15. Persas atque Britannos
 vestra motus aget prece.

6.

(XXIII)

1. Quis desiderio sit pudor aut modus
 tam cari capitis? praecipe lugubris
 cantus, Melpomene, cui liquidam pater
 vocem cum cithara dedit.
5. ergo Quintilium perpetuus sopor
 urget! cui Pudor et Iustitiae soror,
 incorrupta Fides, nudaque Veritas
 quando ullum inveniet parem?
- multis ille bonis flebilis occidit,
 10. nulli flebilior, quam tibi, Vergili.
 tu, frustra pius, heu, non ita creditum
 poscis Quintilium deos.
- quid? si Threicio blandius Orpheo
 auditam moderere arboribus fidem,
 15. num vanae redeat sanguis imagini,
 quam virga semel horrida

non lenis precibus fata recludere,
 nigro compulerit Mercurius gregi?
 durum: sed levius fit patientia
 quidquid corrigere est nefas.

7.

(XXXVII)

1. Nunc est bibendum, nunc pede libero
 pulsanda tellus; nunc Saliaribus
 ornare pulvinar deorum
 tempus erat dapibus, sodales.
5. antehac nefas depromere Caecubum
 cellis avitis, dum Capitolio
 regina dementis ruinas,
 funus et imperio parabat
 contaminato cum grege turpium
10. morbo virorum, quidlibet impotens
 sperare fortunaque dulci
 ebria. sed minuit furorem
 vix una sospes navis ab ignibus,
 mentemque lymphatam Mareotico
15. redegit in veros timores
 Caesar ab Italia volentem
 remis adurgens, accipiter velut
 mollis columbas aut leporem citus
 venator in campis nivalis
20. Haemoniae, daret ut catenis
 fatale monstrum. quae generosius
 perire quaerens nec muliebriter
 expavit ense nec latentis
 classe cita reparavit oras.

25. *ausa et iacentem visere regiam
vultu sereno, fortis et asperas
tractare serpentes, ut atrum
corpore conbiberet venenum,*

deliberata morte ferocior ;

30. *saevis Liburnis scilicet invidens
privata deduci superbo,
non humilis mulier, triumpho.*

LIBER ALTER

8.

(VII)

2. *O saepe mecum tempus in ultimum
deducte, Bruto militiae duce,
quis te redonavit Quiritem
dis patriis Italoque caelo,*

5. *Pompei, meorum prime sodalium ?
cum quo morantem saepe diem mero
fregi, coronatus nitentis
malobathro Syrio capillos,*

tecum Philippos et celerem fugam

10. *sensi, relicta non bene parmula,
cum fracta virtus, et minaces
turpe solum tetigere mento ;*

*sed me per hostis Mercurius celer
denso paventem sustulit aere;*

15. *te rursus in bellum resorbens
unda fretis tulit aestuosis.*

- ergo obligatam redde Iovi dapem
 longaque fessum militia latus
 depone sub lauru mea nec
 20. parce cadis tibi destinatis.

oblivioso levia Massico
 ciboria exple, funde capacibus
 unguenta de conchis. quis udo
 deproperare apio coronas

25. curatve myrto? quem Venus arbitrum
 dicet bibendi? non ego sanius
 bacchabor Edonis : recepto
 dulce mihi furere est amico.

9.

(XX)

1. Non usitata nec tenui ferar
 penna biformis per liquidum aethera
 vates, neque in terris morabor
 longius invidiaque maior
5. urbes relinquam. non ego, pauperum
 sanguis parentum, non ego, quem vocas,
 dilecte Maecenas, obibo
 nec Stygia cohibebor unda.

10. iam iam residunt cruribus asperae
 pelles et album mutor in alitem
 superne nascunturque leves
 per digitos umerosque plumae.

iam Daedaleo notior Icaro
 visam gementis litora Bosphori

15. Syrtisque Gaetulas canorus
ales Hyperboreosque campos.

me Colchus et qui dissimulat metum
Marsae cohortis Dacus et ultimi
noscent Geloni, me peritus
20. discet Hiber Rhodanique poter.

absint inani funere neniae
luctusque turpes et querimoniae;
compesce clamorem ac sepulcri
mitte supervacuos honores.

LIBER TERTIUS

10.

(VIII)

1. Martiis caelebs quid agam kalendis,
quid velint flores et acerra turis
plena miraris positusque carbo in
caespite vivo,

5. docte sermones utriusque linguae!
voveram dulcis epulas et album
Libero caprum prope funeratus
arboris ictu.

hic dies anno redeunte festus
10. corticem adstrictum pice dimovebit
amphorae fumum bibere institutae
consule Tullo.

sume. Maecenas, cyathos amici
sospitis centum et vigiles lucernas
15. perfer in lucem: procul omnis esto
clamor et ira.

- mitte civilis super Urbe curas:
 occidit Daci Cotisonis agmen,
 Medus infestus sibi luctuosus
 20. dissidet armis,
- Servit Hispanae vetus hostis orae
 Cantaber, sera domitus catena,
 iam Seythae laxo meditantur arcu
 cedere campis.
25. negligens, ne qua populus laboret,
 parce privatus nimium cavere et
 dona praesentis cape laetus horae et
 linque severa.

11.

(XXV)

1. Quo me, Bacche, rapis tui
 plenum? quae nemora aut quos agor in specus,
 velox mente nova? quibus
 antris egregii Caesaris audiar
5. aeternum meditans decus
 stellis inserere et consilio Iovis?
 dicam insigne, recens, adhuc
 indictum ore alio. non secus in iugis
- Edonis stupet Euhias
10. Hebrum prospiciens et nive candidam
 Thracen ac pede barbaro
 lustratam Rhodopen, ut mihi devio
- ripas et vacuum nemus
 mirari libet. o Naiadum potens

15. Baccharumque valentium
 proceras manibus vertere fraxinos,
 nil parvum aut humili modo,
 nil mortale loquar. dulce periculum est,
 o Lenae, sequi deum
20. cingentem viridi tempora pampino.

12.

(XXX)

Exegi monumentum aere perennius
 regalique situ pyramidum altius,
 quod non imber edax, non aquilo impotens
 possit diruere aut innumerabilis

5. annorum series et fuga temporum.
 non omnis moriar multaue pars mei
 vitabit libitinam; usque ego postera
 crescam laude recens, dum Capitolium

- scandet cum tacita virgine pontifex.
 10. dicar, qua violens obstrepit Aufidus
 et qua pauper aquae Daunus agrestium
 regnavit populorum, ex humili potens,

princeps Aeolium carmen ad Italos
 deduxisse modos, sume superbiam
 quaesitam meritis et mihi Delphica
 lauro cinge volens, Melpomene, comam.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄, ΩΔΗ Ι.

1-6. *atavus*—ὁ ἐπίπαππος, ὁ πρόγονος. *editus-a-um*, τοῦ ρ. *edo*=γεννῶ. *decus-oris*=κόσμημα. *iuvato-vi-tum* (α΄)=ἀρέσκω. *curriculum-i*=ἄρμα. *meta-ae*=ἡ νύσσα, (στήλη εἰς τὰς καμπὰς τοῦ ἵπποδρομοῦ). *evito*=ρ. (α) διαφεύγω. *palma-ae*=φοῖνιξ (δένδρον). *eveho-xi-um* (γ΄)=ἀναβιβάζω, ἀνυψῶ. ἡ φvs. σ. *sunt quos* (=non-nullos) *iuvat collegisse curriculo pulverem Olympicum et meta evitata rotis fervidis et palma nobilis evehit ad deos dominos terrarum* (τὸ *meta* καὶ *palma* ὑποκ. τοῦ *evehit*). *Maecenas-atris* ὁ Μαικήνας, ἄπλοῦς ἱππεὺς Ρωμαῖος, εὐνοούμενος τοῦ Αὐγούστου καὶ ὁ σπουδαιότερος σύμβουλος αὐτοῦ, καταγόμενος ἐκ παλαιοτάτης Τοσκανικῆς οἰκογενείας. 7-10. *hunc* (iuvat). *mobilis-is*=εὐμετάβολος, ἀσταθῆς. *turba-ae*=πλῆθος. *illum* (iuvat). *tergeminus*=τριδύμος, τριπλοῦς. *proprius-a-um*=ὁ ἴδιος (τινὸς) ἀτομικός. *horreum*=ἡ ἀποθήκη, ὁ σιτοβολών. *verro-rri-rsum* (γ΄)=σαρῶ (σαρώνω). *area-ae*=τὸ ἀλώνιον. *tergemini honores* λέγονται ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀγορανόμου (*aedilis*), τοῦ πραιτώρος (*praetor*) καὶ τοῦ ὑπάτου (*consul*). *Libycae areae*, διότι ἡ ἐπαρχία τῆς Λιβύης ἐπρομήθευε μετὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Σικελίας, τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἐν Ρώμῃ καταναλισκομένου σίτου. 11-18. *findo-di-ssum* (γ΄)=σχίζω, σκάπτω. *sarculum-i*=τὸ σκαλιστήριον, ἡ ἀξίνη. *condicio-onis*=ἡ πρότασις, ὁ ὄρος. *numquam demoveas*=οὐδέποτε ἤθελες ἀπομακρύνει. *trabs-bis*=ἡ δοκός, τὸ πλοῖον *seco-ui-um* (α΄)=κόπτω, διασχίζω. *luctor*, (α΄)=παλαίω. *mox*=ἐπίρ.

μετ' ὀλίγον. *reficio* (re-facio)=ἐπισκευάζω. *ratis-is*=ἡ σφεδία, πλοῖον. *quassus-a-um* (τοῦ ρ. *quatior*)=καταπεπονημένος, βεβλαμμένος. *indocilis*=ἀμαθής, ἄπειρος. *Atticae condiciones* διότι τὰ πλοῦτη τῶν Ἀτταλικῶν βασιλείων τῆς Περγάμου ἦσαν παροικιόδη. Ὁ Ἀτταλος ὁ ΙΙΙ (133 π. Χ.) εἶχε κληροδοτήσει τὸ βασίλειόν του εἰς τοὺς Ρωμαίους. *Cypria trabs* διότι οἱ Κύπριοι ἦσαν τολμηροὶ θαλασσοπόροι καὶ ἱκανοὶ ἔμποροι. *Africus*=ὁ λίψ (κοιν. γασμπῆς), θυελλώδης κατὰ τὸν χειμῶνα ἄνεμος. 19-28. *roculum-i*=ποτήριον. *demo-mps-i-mprium* (γ')=ἀφαιρῶ. *solidus* (ἐπίθ.)=στερεός, ἀκέραιος. *sperno-sprevi-etum* (γ')=ἀποχωρίζω, ὀλιγορῶ. *nunc...nunc*=ὄτε μὲν...ὄτε δέ. *arbutus-i*=ἡ κόμαρος. *viridis-is*=πράσινος, θαλερός. Ἡ φυσ. σειρά *nunc stratus membra sub viridi arbuto. ad lenae capul sacrae aquae*=παρὰ τὴν ἤρεμον πηγὴν (κεφαλόβουσον) ἱεροῦ ὕδατος (αἱ πηγαὶ ἦσαν καθιερωμέναι εἰς θεότητας). *tuba-ae*=ἡ σάλπιγξ. *lituus-i*=κέρως, ἐπικαμπῆς σάλπιγξ. *delestor* (α')=μυσάτομαι, καταρῶμαι. *sub Iove frigido* ἀντὶ τοῦ *sub caelo. seu-seu*=εἶτε-εἶτε. *catulus-i*=σκύλαξ, κυνάριον. *rumpo-ri-ptum* (γ')=θραύω διασπῆναι. *leres-elis* στοργγύλος, ἐπιμήκης. *plaga-ae*=δίκτυον. *Massicus* καλεῖται ὁ περίφημος οἶνος τῆς Καμπανίας (καμπανίτης) ὁ φέρων τὸ ὄνομα τοῦ ὁμωνύμου ὄρους τῆς Ἰταλίας. *sub Iove frigido*, διότι ὁ *Juppiter*, ὡς προσωποποιία τοῦ οὐρανοῦ, λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ψυχροῦ ὑπαίθρου. *Marsus*=Μαρσικός, ὄνομα λαοῦ Ἰταλικοῦ. 29-36. *hedera-ae*=ὁ κισσός, φυτὸν ἱερὸν τοῦ Βάχχου, τοῦ ἐξάπτοντος τὴν φαντασίαν τῶν ποιητῶν. *gelidus*, ἐπίθ. κρυφός, παγετώδης. *secernocrevi-etum* (γ')=διακρίνω, χωρίζω. *tibia-ae*=ὁ αὐλός (μουσικὸν ὄργανον). *Euterpe-Polyhymnia*, ὀνόματα Μουσῶν. *barbitus-i*=ἡ βάρβιτος, ἔγχροδον μουσ. ὄργανον, ὅμοιον πρὸς τὴν λύραν. *Lesbous*, διότι ἡ Σαπφὼ καὶ ὁ Ἄλκαῖος, οἱ περίφημοι λυρικοὶ ποιηταὶ τοῦ βου π. Χ. αἰῶνος ἦσαν Λέσβιοι. *vales-is*=μάντις, ποιητής, *inseu-ai-rtum* (γ)=συγκαταλέγω. *sublimis-is*=ἐπίθ. μετέωρος, μετάρσιος. *ferio* (δ)=πλήττω. *quod si me...verlice*=διότι, ἐάν με κατατάξῃς μεταξὺ τῶν λυρικῶν ποιητῶν, διὰ μεταρσίου κεφαλῆς θὰ πλήξω τὰ ἄστρα.

ΒΙΒΛΙΟΝ Ι, ΩΔΗ ΙΙΙ.

1-8. *diva potens Cyprī*—ἡ θεὰ ἢ δεσπόζουσα τῆς Κύπρου· ἡ Κύπρις (Ἀφροδίτη), ἧς περίφημον τὸ ἐν Πάφῳ ἱερόν (Venus marina, ἡ θαλασσία Ἀφροδίτη). *fratres Helenae*—οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἑλένης Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, οἱ Διόσκουροι, λατρευόμενοι ὡς θαλάσσιαι θεότητες, προσωποποιήσις τῶν δύο λαμπροτέρων ἀστέρων τοῦ ἀστερισμοῦ τῶν διδύμων. Ἡλεκτροϊκοὶ σπινθῆρες ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν ἰστῶν φαινόμενοι μετὰ θύελλαν, ἐθεωροῦντο αἴσιοι οἶωνοὶ ὑπὸ τῶν Διόσκουρων πεμπόμενοι. *obstringo-naxi-clum* (γ')—σφίγγω, περιορίζω. *obstrictis aliis* (ventis). *Iarpx-ygis*—ὁ Ἰάριξ διὰ τοὺς Ῥωμαίους ἦτο κυρίως ὁ βορειοδυτικὸς ἄνεμος, λίαν εὐνοϊκὸς διὰ τοὺς ταξιδεύοντας ἐξ Ἰταλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ φυσικὴ σειρὰ *sic. regat...navis*—εἶθε οὕτω νά σε διακυβερνᾷ, ὦ πλοῖον. *quae debes tibi creditum Vergilium*, διότι ὁ ποιητὴς εἶχεν ἐμπιστευθῆ ἰσχυρὰ τινὰ τὴν ζωὴν τοῦ Οὐεργιλίου εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον οὕτω *debet. reddo* (ρ. γ'.)—ἀποδίδωμι. *dimidium animae meae*, πρὸβλ. «μία ψυχὴ ἐν δυοῖν σώμασι». *dimidium*—τὸ ἥμισυ. 9-16. *robur-oris*—ἀγρία δοῦς (μεταφ. τόλμη). ἢ φυσ. σειρ. *robur et triplex aes erat circa pectus illi qui...* (πρὸβλ. «πολλὰ τὰ δεινὰ κοῦδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει...»). *fragilis-is*—ἐπίθ. εὐθραστος. *trux-cis*—ἐπίθ. ἄγριος (*fragilis ratis-trux pelagus*, ἀντίθεσις). *praeceps-ilis* (*prae-caput*)—προπετής, ὀρμητικὸς. *Hyades-um*—αἱ Ὑάδες, σύμπλεγμα 7 ἀστέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ταύρου. Ἡ ἐπιτολή των ἐνομιζέτο ὅτι ἐπέφερεν ὑετοὺς καὶ καταιγίδας· διὰ τοῦτο καλοῦνται *tristes*. *rabies-ei*—ἡ λύσσα. *quo* (Noto) β' ὄρος συγκρίσεως. *arbiter-tri*—δικαιτητής, κριτής, δεσπότης. *Hadria-ae*, ὁ Ἀδριακός, τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς τὴν ὀρμὴν τῶν νοτιῶν ἀνέμων. *vult' ἀντὶ vult* τοῦ *volo*—θέλω. *fretum-i*—ὁ πορθμός, ἡ θάλασσα. 17-26. *gradus-us*—βῆμα, προσέγγισις. *quem gradum mortis timuit* (*ille homo*) *qui...* τὸν θάνατον φαντάζεται βαδίζοντα, ἵνα προσβάλλῃ τὸν τολμηρὸν θαλασσοπόρον· ἢ ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρώτησιν εἶναι ἀρνητικὴ. *siccus-a-um*—ξηρός. *siccis oculis* πρὸς δῆλωσιν τῆς ἀταραξίας τοῦ τολμηροῦ θαλασσοπόρου πρὸ τῶν κινδύνων. *monstra nautantia*—τὰ νηχόμενα τέρατα,

κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ναυτιλλομένων. *turgidus* = ἐπίθ. οἰδαλέος (φουσκομένος). *Acroceraunia* = τὰ Ἐκροκεραύνια, ὄροσειρά τῆς Ἠλείου καὶ ἄκρωτήριον· αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν πολλάκις ἐπλήττοντο ὑπὸ κεραυνῶν· *nequicquam* = ἐπίρ. μάτην. *abscindo-idi-ssum* (γ') = ἀποσχίζω, ἀποχωρίζω. *dissociabilis* = διαιρετικός, ἀκοινωνήτος. *impiae rates* = ἀνόσιοι (διὰ τὴν τόλμην) σχεδίαι. *si tamen rates impiae transiliunt vada non tangenda*: ἡ θαλασσοπλοῖα ἐθεωρήθη ὡς παρόλας τῆς θείας βουλήσεως καὶ οἱ τολμηταὶ θαλασσοπόροι ἐτιμωροῦντο. *perpeti* τοῦ ρ. *perpetior* (per-ratior) = ὑποφέρω, πάσχω. *ruit per velitum* = φέρεται ὀρηκτικὸν διὰ μέσου τῶν ἀπηγορευμένων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. *nefas!* = ἐπιφ. φεῦ ἐκφράζον τὴν ὀδύνην τοῦ ποιητοῦ διὰ τὰ ἁμαρτήματα τοῦ ἀνθρώπου. 27-40. *Iapeti genus* = τὸ γένος τοῦ Ἰαπετοῦ, ὁ Προμηθεύς, ὅστις ἔκλεψεν ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ τὸ πῦρ ἐν κοίλῳ νάρθηκι. *fraus mala* ἐννοεῖ τὸν ὀλέθριον δόλον, δι' οὗ ὁ Προμηθεύς ἔκλεψε τὸ πῦρ. *post ignem* = κατόπιν τῆς κλοπῆς τοῦ πυρός. *macies-ei* = φθίσις, νόσοι σοβαραί. *nova febrium cohors* = νέον πλήθος πυρετῶν (ἀγνώστων μέχρι τότε πυρετικῶν νόσων). *incumbo* = ἐνσκήπτω. *semotus* (τοῦ *semoveor*) = ὁ ἀπομεμακρυσμένος. *tarda necessitas leti* = ἡ βραδεῖα μοῖρα τοῦ θανάτου. *corripio gradum* = ἐπιταχύνω τὸ βῆμα, οἱ ἄνθρωποι δηλ. πρότερον ἦσαν μακροβιότεροι, ἔνεκα ὅμως τῶν ἁμαρτημάτων εἰς τὰ ὁποῖα περιέπεσαν, ἐπέσυραν ἐναντίον τῶν τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου καὶ οὕτω ἔγιναν βραχύβιοι. *experior*, ρ. λαμβάνω πείραν, δοκιμάζω. *penna-ac* = ἡ πτέρυξ. *Herculeus labor* = ὁ Ἡράκλειος ἄθλος. *perrupit Acheronta*: ἡ κατάβασις ζώντων ἀνθρώπων εἰς τὸν Ἄδην ἦτο ἀπηγορευμένη· ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς κατόρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὸν διὰ νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν Θησέα καὶ τὸν Πειρίθου. *nil* = *nihil*. *nihil ardui est* = οὐδὲν ἄναντες, δηλ. οὐδὲν δυσχερὲς εἰς τὴν ἀνθρωπίνην τόλμην. *caelum ipsum petimus stultitia* = καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ζητοῦμεν ἐν τῇ μοῖρᾳ μας. *Iovem*, ὑποκ. τοῦ *ponere*. *iracunda fulmina* = τοὺς ὀργίλους κεραυνούς του.

3.

BIBLION I, ΩΔΗ VI.

1-12. *Scriberis Vario* = δύνασαι νὰ ὑμνηθῆς ὑπὸ τοῦ Οὐαρίου.

Varius (L. Varius Rufus) φίλος τοῦ Οἰεργιλίου καὶ τοῦ Ὀρατίου, κατατάσσεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν μεγαλυτέρων ποιητῶν, θεωρούμενος ὡς πρῶτος ἐπικός καὶ τραγικός ποιητὴς τῶν χρόνων ἐκείνων. *Maenii carminis alite* = τοῦ κύκνου τοῦ Μαιονίου ἔσματος (ὁ Ὀμηρος). *ales-itis* = ὁ περωτός (ἐνταῦθα ὁ κύκνος). *Maenoniae* = ἡ Μαιονία, ἡ Σμύρνη, κατὰ τὴν παράδοσιν ἡ διεκδικούσα μετὰ μεγαλυτέρας πιθανότητος τὴν τιμὴν ὅτι ἐγέννησε τὸν Ὀμηρον. *quam rem cumque* τμησίς ἀντὶ *quamcumque rem...miles*. περιληπτ. *navibus aut equis* = terra marique. *Agrippa* = ὁ Ἀγρίππας (Μ. Οὐϊψάνιος Ἀγρίππας) διαπρεπὴς στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς τῶν Αὐγουστέϊων χρόνων καὶ στρατιωτικὸς σύμβουλος τοῦ Αὐγούστου. *nos* = ὁ Ὀράτιος καὶ οἱ ἴσης ἀξίας πρὸς αὐτὸν ποιηταὶ (μετριοφροσύνη). *conor*, ρ. = πειρῶμαι, ἐπιχειρῶ. *stomachus-i* = ὁ στόμαχος, ὁ χόλος. *Pelidae...nescii cedere* = τοῦ Πηλείδου...τοῦ ἀγνοοῦντος νὰ ὑποχωρῇ, τοῦ ἀκάμπτου. *duplex Ulixes* = τὸ Ὀμηρικὸν πολύτροπος (διπρόσωπος ἐπὶ τῆς ἐννοίας τῆς πανουργίας). Ὁ ποιητὴς ὁμολογεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ ποιήσῃ νέαν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσειαν, προκειμένου νὰ ἐγκωμιάσῃ τὰ κατορθώματα τοῦ Ἀγρίππα. *saeva Pelopis domus*, προβλ. «Πελοπιδῶν κακά». *tenuis-is* = ἐπίθ. λεπτός, ταπεινός. *grandis-is* = ἐπίθ. ἄδρός, ὑψηλός. *imbellis*. ἐπίθ. (in-bellum) = ἀπόλεμος. Ἡ φρσ. σειρὰ εἶναι *Musaque potens inbellis lyrae. veto-uitum* (α') = ἀπαγορεύω. *deleto-trivi-tritum* (γ') = ἀποτρίβω, ἀμβλύνω, βλάπτω. *laus* = Ὀμηρικὸν «ᾠδή». *culpa ingenii* = ἡ ἀφύια. 13-20. *tunicae* = ὁ χιτῶν. *quis scripserit digne?* = τίς ἤθελεν ὑμνήσῃ ἐπαξίως; (οὐδεὶς πλὴν τοῦ Οὐαρίου). *Mars tectus tunica adamantina* = ὁ Ἄρης περιβεβλημένος ἀδαμάντινον χιτῶνα. «χαλκοχιτῶν» ἀδάμας κατὰ τοὺς Ὀμηρικοὺς χρόνους ἐλέγετο ὁ σκληρὸς χαλκός. *Meriones* = ὁ Μηριόνης, γενναῖος ἠνίοχος τοῦ Ἰδομενέως. οpe *Palладis* (δο. Ἰλιάδ. Ε, 330-846). *par-is* = ἐπίθ. ἴσος. *convivium-ii* = συμπόσιον. *unguis-is* = ὄνυξ. Ἡ φρσ. σ. *nos cantamus convivium, nos proelia sectis unguibus virginum acrum in iuvenes* αἱ ἐρωτικαὶ μάχαι νεανίδων καὶ νέων, ὡς ἀναίμακτοι, χαρακτηρίζονται προσφρέστατα ὡς συγκρούσεις γινόμεναι μετὰ «κομμένα νύχια». *vacuus* = ἐπ. κενός. Ἡ σειρὰ εἶναι (sive) *vacui* (amore) (sumus), sive *quid uritur* = εἴτε δὲν εἴμεθα ἐρωτευμένοι εἴτε κάπως μᾶς καίει ὁ ἔρωσ

«εἴμεθα τσιμπημένοι». *non praeter solitum leves* = οὐχὶ παρὰ τὴν συνήθειάν μας εὐθυμοί.

4.

BIBLION I, ΩΔΗ X.

1-20. *Facundus*, ἐπίθ. εὐφροαδής, λόγιος. *Atlas-nlis*=ὁ Ἄτλας πατήρ τῆς μητρὸς τοῦ Ἑρμοῦ Μαίας. *cultus*=τὰ ἥθη. *catus*=ἐπίθ. βουνεχής. *decorus*=εὐπροεπής. *more decorae palaestrae*=διὰ τῆς συνηθείας τῆς εἰσαχθείσης διὰ τῆς παλαιστράς, τῆς διδούσης εἰς τὸ σῶμα χάριν καὶ κομψότητα. *furtum-i*=κλοπή, ἀπάτη. *iocosus*=παιγνιῶδης (ἀστεῖος). *boves amotas*=τὰς ἀπαχθείσας βοῦς (κατὰ τὸν γνωστὸν μῦθον τῆς ἀρπαγῆς τῶν βοῶν τοῦ Ἀπόλλωνος ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ). Ἡ φυσικὴ σειρὰ εἶναι *olim Apollo, dum te puerum terret minaci voce nisi boves reddidisses....risit viduus pharetra. Thessalosque ignes et iniuqua Troiae castra fefellit*=εἰς τὰ πυρὰ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὸ ἐχθρικῶς διακείμενον πρὸς τὴν Τροϊάν στρατόπεδον εἰσῆλθε κρυφίως (Ἰλιάδος Ω στ. 322 κ. ἐξ.). *levis turba*=τὸ κοῦφον πλῆθος (τὸ πλῆθος τῶν ἐν Ἄδου σκιῶν) (προβλ. Ἑρμῆς ψυχοπομπός).

5.

BIBLION I, ΩΔΗ XXI.

1-4. *dicite*=ὑμνεῖτε. *intonsus*=ἄκαρτος, ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος «Φοῖβος ἀκερσεκόμηξ». *Cynthius*=ὁ Κύνθιος (Ἀπόλλων), οὕτω καλούμενος ἐκ τοῦ ἐν Δήλῳ ὄρους Κύνθου, ὅπου ἐπιστεύετο ὅτι ἐγεννήθη. *penitus*=ἐκ μυχίων, ἐκ βάθους ψυχῆς. *dilectus* (τοῦ *diligere*)=ἠγαπημένος. Ἡ ὠδὴ ἔχει μορφήν χορικοῦ ἄσματος. Τὸν πρῶτον στίχον τῆς α' στροφῆς ψάλλουν παῖδες, ὡς πρῶτον ἡμιχόριον, τὸν δεύτερον παρθένοι, ὡς δεύτερον ἡμιχόριον, τὸν τρίτον καὶ τέταρτον ψάλλει ὄλος ὁ χορός. Τὸ σχῆμα τοῦτο εὐρύνεται κατωτέρω καὶ ψάλλεται ἢ μὲν δεύτερα στροφή ὑπὸ τοῦ ἡμιχορίου τῶν παίδων, ἢ δὲ τρίτη ὑπὸ τῶν παρθένων καὶ ἢ τετάρτη ὑφ' ὄλου τοῦ χοροῦ. 5-15. *laeta fluuiis*=ἢ ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς τεροπομένη (προβλ. ποταμίαι Ἄρτεμις). *coma nemorum*=ἢ κόμη, τὸ φύλλωμα τῶν ἄλσῶν. *quaecumque* (coma). *Algidus-i*=ᾶ-

ρος τοῦ Λατίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε ναὸς τῆς Ἐρτέμιδος, εἰς ἀπόστασιν 28 χιλιομέτρων πρὸς Ἄν. τῆς Ρώμης. *promineo* (ρ. (β'))=ἐξέχω, φύομαι. *nigrae silvae Erymanthi* τὰ δάση τοῦ Ἐρυμάνθου καλοῦνται *nigrae*, διότι μακρόθεν φαίνονται μέλανα, ἔνεκα τοῦ ὑπομέλανος χρώματος τῶν φύλλων τῆς πίτυος καὶ τῆς ἐλάτης. *Cragus-i*=ὄρος τῆς Λυκίας. *viridis-is*=πράσινος. *Tempe totidem tollite laudibus*=Τὰ Τέμπη ἐξ ἴσου ὑμνήσατε. Εἰς τὰ Θεσσαλικά Τέμπη κατῆλθεν ὁ Ἀπόλλων ἀφοῦ ἐφόρευσε τὸν ὄφιν Πύθωνα καὶ ἐκαθαρίσθη ἐν τῷ Πηνεϊῷ. Ἐκεῖθεν δὲ ἔκοψε τὸν ἱερὸν κλάδον τῆς δάφνης καὶ ἐστεφάνωσε τὸ μέτωπόν του. *mas-ris*=ἄρσην. *insignemque umerum* (Apolinis pharetra et fraterna lra). Ἡ λύρα λέγεται *fraterna*, ὡς ἐφευρεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, ὅστις ἐδώρησεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. *Hic* (Apollo). *pestis-is*=ὁ λοιμὸς. *princeps Caesar*=ὁ πρῶτος πολίτης τῆς Ρώμ. πολιτείας Ὀκταβιανός. *Persae*=οἱ Πάρθοι, οἵτινες εἶχον στασιάζει ἔνεκα συγκρούσεως Φραάτου καὶ Τιριδάτου περὶ διαδοχῆς τοῦ θρόνου. *Britanni*=οἱ Βρεταννοί, ταρασσόμενοι τότε ἐπὶ ἐμφυλίων ἐρίδων. Ἡ φυσ. σειρὰ τῶν λέξεων *motus* (Apollo) *vestra prece ager* (ἀντὶ *abiget*) *bellum...a principe...in Persas*.

6.

BIBLION I, ΩΔΗ XXIII.

Quis...sit = δυνατ. εὐκτ. *desiderium* = πόθος. *pudor* = ἡ αἰδώς, περιορισμός. *modus* = μέτρον. *tam cari capitis*, σύνδεσον πρὸς τὸ *desiderio*. *praecipe* τοῦ *praecipio* = διδάσκω, προβλ. ἔνεπε. *Melpomene* = ἡ Μελοπομένη, μοῦσα τῆς τραγωδίας, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης. *liquidus*=ὑγρός, λαμπρός (ἐπὶ φωνῆς). *cithara* = ἡ κιθάρα καὶ ἡ ἱκανότης πρὸς τὸ καθαρίζειν. *Quintilius*=(Varus), ἐκ Κρεμῶνος, συνδεόμενος διὰ στενωπότητος φιλίας πρὸς τὸν Οὐεργίλιον καὶ τὸν Ὁράτιον, ἀπέθανε τὸ 24 π. Χ. *urgere-rsi* (β') = πιέζω. *ergo*=λοιπὸν (εἶναι ἀλήθεια; ἀπίστευτον (ἐπὶ ἀπροσδοκίτου γεγονότος). *cui*, σύνδεσον μετὰ τοῦ *parem*. *Pudor*, *Iustitia*, *Fides*, *Veritas*, προσωποποιήσεις τῶν μεγάλων τούτων ἀρετῶν, τὰς ὁποίας συνδεδυασμένας εἶχεν ὁ Κοῖντίλιος καὶ αἱ ὁποῖαι μάτην θὰ ζητοῦν ἐν τῷ κόσμῳ ὅμοιον πρὸς τὸν

ἀποθανόντα. *flebilis-is* = ἀξιοδάκρυτος, δηλ. πολλοὶ χορηστοὶ ἄνθρωποι τὸν κλαίονν. *tu frustra pius* = σὺ μάτην εὐσεβῆς (ἢ εὐσέβειά σου οὐδὲν ὠφελεῖ). *poscis deos* = ζητεῖς παρὰ τῶν θεῶν. *Quintiliūm, creditum heu non ita* : οἱ θεοὶ δηλ. δὲν σοῦ ἐνεπιστεύθησαν τὸν Κοϊντίλιον. *ita*, ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτον, νὰ ἔζης δηλονότι τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ζητήσης παρ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του. *Quid?* = τί δέ; *moderare*, β' ἐν. πρόσ. ἐνεστ. ὑποτ. *moderor* = μετριάζω, ρυθμίζω (χορδίζω ἔγχ. ὄργανον). *fides-is* καὶ συνηθέστατα *fides-ium* = χορδή, λύρα. *blande* = ἐπίρ. γοητευτικῶς. *arboribus auditam*, ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν γνωστὸν περὶ Ὁρφέως μῦθον. *num redeat?* ἄραγε ἤθελεν ἐπανέλθει; *virga-ae* = ἡ ράβδος (ζοιν. βέρυγα). *semel...compulerit* = ἅπαξ συνώθησε (μὴ φορὰ πὸν...). *non lenis fata recludere* = ὁ ἀδυσώπητος εἰς τὸ ν' ἀνοίγη ἐκ νέου τὰς πύλας τοῦ Ἄδου πρὸς ἐπάνοδον τῶν νεκρῶν εἰς τὴν ζωὴν. *niger grex*, διὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῷ Ἄδῃ σκότος. *quidquid corrigere est nefas, levius fit patientia*, ὑπέροχος συμβουλή. Πρὸ τῶν πληγμμάτων τοῦ θανάτου μόνον ὑπομονὴ ἐνδείκνυται.

7.

BIBLION I, ΩΔΗ XXXVII.

1-12. *Nunc est bibendum*, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἄντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας. *bibo, bibi, potum* (γ') = πίνω. *nunc-nunc*, ἡ ἐπανάληψις δηλωτικὴ τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ποιητοῦ. *pulsanda tellus pede libero* = saltandum est. *Saliares dapes* = Σάλια εὐωχία. *Salii*, οἱ Σάλιοι ἦσαν ἱερεῖς τοῦ Ἄρεως, ὑπὸ τοῦ Νουμᾶ κατασταθέντες πρὸς φρουρήσιν τῆς οὐρανοπετοῦς ἀσπίδος, ἣτις ἐφυλάσσετο μετ' ἄλλων ἑνδεκα ὁμοίων ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἄρεως. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Μαρτίου ἐκάστου ἔτους ἦγον μεγαλοπρεπῆ ἑορτὴν καὶ ἐχόρευον διὰ μέσου τῆς πόλεως ἐνοπλίους χορούς, ᾄδοντες ὕμνους (*carmen saliare*). Τὴν ἑορτὴν ἐπηκολούθουν πλουσιώταται εὐωχία. *pulvinar-aris* = προσκεφάλαιον, κλίνη. Κατὰ τινὰ ἑορτὴν *lectisternium* καλουμένην, οἱ Ῥωμαῖοι, ἀφοῦ ἐκόσμων τὰς κλίνας τῶν θεῶν, ἐξέθετον αὐτὰς εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ παρέθετον εἰς αὐτοὺς εὐωχίαν. Τοῦτο ἐγίνετο εἰς περιπτώσεις εὐτυχῶν ἐθνικῶν γεγονότων. *sodalis-is* = σύν-

τροφος, ἑταῖρος. *antehac* = δηλ. πρὸ τῆς ἥτις τῆς Κλεοπάτρας, ὅτε τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος ἠπειλεῖτο σοβαρῶς παρ' αὐτῆς. *Caecubum vinum* = Καίκουβος οἶνος, ἐκ τοῦ Καικούβου, οἰνοφόρου χώρας τῆς Λατίνης. *avitus* = προγονικός. *deprimo* = ἐξάγω. Ἡ φυσ. σειρὰ *dum regina* (Aegypti) *parabat dementes ruinas et funus Capitolio et imperio* (Romano). Τὸ Καπιτώλιον λαμβάνεται ὡς σύμβολον τῆς αἰωνία. Ρώμης. *demens ruina* = ἄφρον ἐρείπιον· ἀντὶ *demens regina*. *contamino* (ο α') = μιαίνω. *cum contaminato grege morbo turrium virorum*, ἐννοεῖ τοὺς ἐκ τῆς νόσου λέπρας δυσειδεῖς ναύτας καὶ στρατιώτας τῆς Κλεοπάτρας. *impotens-nlis* = ἀκρατής. *impotens sperare quidlibet*, ἐννοεῖ τὴν Κλεοπάτραν, ἣτις ἐν τῇ φιλοδοξίᾳ τῆς ἤλπιδε καὶ τὰ ἀπιθανώτερα. *fortuna dulci ebria* = μεθύουσα ἐκ τῆς γλυκείας εὐτυχίας (τῆς νίκης καὶ κυριαρχίας ἐπὶ τῶν Ρωμαίων). Ἡ εὐτυχία παρομοιαζομένη πρὸς ἠδύποτον, γεννᾷ μέθην. 13-32. *minuo*, ο. μειῶ. *vix una sospes navis* = μόλις ἓν σωθὲν πλοῖον (ὑπερβολή). *lymphatus*, κατ' ἀνομοιωσιν ἐκ τοῦ *nymphatus* = νυμφόληπτος, μαινόμενος. *Mareotico* (vino) = ὑπὸ Μαρεωτικῷ οἴνου· περιφημος εὖσμος οἶνος ἐκ τῶν παρὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν Μαρεώτιδα λίμνην ἀμπέλων. *volantem* (reginam) = τὴν πετομένην (φεύγουσαν προτροπάδην) βασίλισσαν. *remis adurgens* = διὰ τῶν κωπῶν (διὰ τῶν πλοίων) καταδιώκων συντόμως. *accipiter-tris* ὁ ἰέραξ. *velut accipiter adurget molles columbas* = ὡς ἰέραξ ὄρμα κατὰ δειλῶν περιστερῶν (προβλ. Ὀμήρ. Ἰλιάδος X, στ. 139) «ἤντε κίρκος ἐλαφρότατος πετεινῶν οἴμησε μετὰ τροήρωνα πέλειαν». *campi Haemoniae* = αἱ Θεσσαλικαὶ πεδιάδες. *Haemonia* ἀπὸ τοῦ Αἴμονος, πατρὸς τοῦ Θεσσαλοῦ. *nivalis-is* = ἐπίθ. χιονώδης. *fatale monstrum*· ἡ Κλεοπάτρα χαρακτηρίζεται ὡς μοιραῖον τέρας, διότι ἀπετέλει πρωτοφανὲς φαινόμενον γυνὴ νὰ συλλάβῃ τόσον παράτολμα σχέδια. *muliebriter* = ἐπίρ. θηλυπρεπῶς. *nec muliebriter exravil ensem*: ὅτε ὁ Αὐγούστος ἔπεμψε τὸν Προκλήμον, ἵνα συλλάβῃ τὴν Κλεοπάτραν, αὕτη ἐπεχείρησε ν' αὐτοκτονήσῃ διὰ ξίφους, ἀλλ' ἐκώλυθη ὑπὸ τοῦ Προκλήμου. *nec latentes oras reparavit cita classe* = καὶ δὲν ἐξήτησε νὰ καταφύγῃ διὰ ταχέως στόλου εἰς ἀγνώστους παραλίας. Κατὰ τὸν Πλούταρχον ἡ Κλεοπάτρα φεύγουσα ἐπεχείρησε νὰ ὑπερνεωλκήσῃ τὸν στόλον τῆς ἀπὸ τὸν τότε ἰσθμὸν τοῦ Σουέξ, ἵνα σωθῇ εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόλπον, ἀλλ' οἱ Ἀραβες ἐκώλυσαν αὐτήν.

Πρὸς τιμὴν τῆς Κλεοπάτρας ὁ ποιητὴς παρουσιάζει αὐτὴν ὡς αὐτοβού-
 λως καὶ ἀνδροπρεπῶς μὴ θελήσασαν νὰ σωθῆ διὰ τῆς φυγῆς. *ausa vi-*
sere et iacentem regiam (domum) *vultu sereno*=ἔχουσα τὸ ψυχικὸν
 σθένος νὰ βλέπῃ μὲ ἰλαρὸν πρόσωπον τὸ ἀνάτορόν της ἡρειπωμένον.
 Ἡ Κλεοπάτρα φθάσασα φυγὰς εἰς Ἰαλεξάνδρειαν, μετὰ τὴν ἡττάν της,
 προσεπάθει ν' ἀποκρύψῃ τὴν συμφορὰν της ἐξ ἐγωισμοῦ. *fortis et tra-*
ctare asperas serpentes=τολμηρὰ καὶ νὰ λάβῃ εἰς τὰς χεῖράς της ἀ-
 γρίους ὄφεις. *deliberata morte ferocior*=τολμηροτέρα γενομένη ἀφοῦ
 ἀπεφάσισε νὰ ἀποθάνῃ. Ἡ φυσ. σειρὰ. *invidens non humilis mu-*
lier privata deduci superbo triumpho saevis Liburnis=μὴ θέλουσα
 ἢ οὐχὶ ταπεινὴ γυνὴ νὰ ἀχθῆ ἔκπτωτος τοῦ θρόνου ἐν ὑπερηφάνῳ
 θριάμβῳ (εἰς Ρώμην) διὰ φοβερῶν Λιβυρινίδων. *Liburna* (navis)=
 Λιβυρική ναῦς. Λιβυρινοί, λαὸς Ἰλλυρικὸς ἔχων ταχέα πλοῖα.

8.

BIBLIION II, QDH VII.

O Pompei...prime meorum sodalium...deducte. Ὁ Πομπήϊος
 Οὐάρως, φίλος καὶ συμπολεμιστὴς τοῦ ποιητοῦ. *ultimum tempus*=ὁ
 ἔσχατος κίνδυνος. *Bruto militiae duce*, ἔννοεῖ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Βρού-
 του κατὰ τὴν ἐν Φιλίπποις σύγκρουσιν αὐτοῦ καὶ τοῦ Κασσίου πρὸς
 τὸν Καίσαρα, ἧς μετέχει καὶ ὁ Πομπήϊος Οὐάρως μετὰ τοῦ Ὀρατίου.
redono=δωροῦμαι πάλιν. *Quiritem*, ἔννοεῖ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ
 Οὐάρου εἰς τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ἅτινα εἶχε στερηθῆ πρὸ τῆς χο-
 ρηγῆσεως τῆς ἀμνηστίας. *sodalis*=σύντροφος (μάχης)· δεσμοὶ φιλίας
 ἐν τῷ πολεμικῷ μετώπῳ ἀναπτυχθέντες εἶναι ἀδιάρρηκτοι. *morans*
dies=ἡ βραδυποροῦσα ἡμέρα. Αἱ ἡμέραι ἐν στρατοπέδῳ ἐν καιρῷ πο-
 λέμου εἶναι ἀνιαραὶ καὶ ὡς τοιαῦται κατὰ τὸ κριτήριον τοῦ στρατιώ-
 του, φαίνονται μακρὰι (πρὸβλ. ἡ ἡμέρα μοῦ φάνηκε χρόνος). *merum-i*=
 ὁ ἄκρατος οἶνος. *nitentis capillos coronatus*=ἔστεφανωμένος τὴν στίλ-
 βουσαν κόμην. *Malobathrum Syrium*=Συριακὸν μαλόβαθρον, ἐλαιῶ-
 δες μύρον παρασκευαζόμενον ἐκ τῶν φύλλων δένδρου (πρὸβλ. brillan-
 tine). *Philippus et celerem fugam tecum sensi*=τὴν ἐν Φιλίπποις
 ταχεῖαν φυγὴν μετὰ σοῦ ἔδοκίμασα. Ἐν διὰ δυοῖν. *parmula-ae*=μι-

κρά ἄσπίς. *relicta parmula non bene*. Ὁ Ὀράτιος ὡς ἀξιωματικὸς (*tribunus militum*) δὲν ἔφερεν ἄσπίδα, ἀλλὰ λέγει ταῦτα κατὰ μίμησιν τοῦ Ἀρχιλόγου, ἀπόσ. 6, πρὸς δῆλωσησιν τῆς ἀτάκτου φυγῆς. *minax-acis*—ὁ ἀπειλητικὸς· *minaces* εἶναι οἱ ἄνδραιοι στρατιῶται τοῦ Βρούτου, οἵτινες, παρὰ τὴν ἀνδρείαν των, ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν δειλῶν ἀντιπάλων των. *mentum-i*—τὸ γένειον. *turpe solum tetigere mento*. Τὸ ἔδαφος χαρακτηρίζει *turpe*—αἰσχρὸν, ὡς ἀτιμασθὲν καὶ ρουπανθὲν διὰ τοῦ αἵματος τῶν γενναίως πεσόντων. *densus*—δασύς, πυκνός. *rauentem*—κατεπτοημένον. *Mercurius sustulit*, ὁ λόγιος Ἑρμῆς, προστάτης τῶν ποιητῶν, ἐξήρπασεν αὐτὸν καὶ καλύψας διὰ πυκνοῦ νέφους, τὸν ἔσωσε διὰ μέσου τῶν ἐχθρικοῶν τάξεων (πρβλ. Ἰλ. Γ, στ. 380, Ε, στ. 312 κ. ἐξ.). *resorbeo-ere*—ἀναρροιβῶδῶ (ἐπὶ τῶν ἐξ ἐπιστροφῆς ἐπὶ τῆς ἀκτῆς θραυομένων κυμάτων). *in bellum*, ἐννοεῖ τὸν νέον πόλεμον, οὔτινος μετέσχεν ὁ Πομπήιος Οὐάρος ὑπὸ τὸν Σέξτον Πομπήιον ἐν Σικελίᾳ. *fretis aestuosis*—διὰ τοῦ κλυδωνιζομένου πελάγους, ἦτοι τοῦ Σικελικοῦ, ὡς πεδίου τῶν νέων πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. *obligatus*—ὁ ὀφειλόμενος. *daps-ris*—δαίς, εὐτυχία (κοινῶς τραπέζι). *redde Iovi*, ὡς ἐὰν ὁ Πομπήιος εἶχε κάμει τὰ μὲν, ἂν σωθῆ. *depone sub lauru mea*, ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ ποιητοῦ ὑπῆρχε δάφνη, ὑπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἀνέπαυε τὰ καταπεπονημένα ἐκ τῆς μακροῦς στρατείας μέλη του. Ἴσως ὅμως νὰ ὑπονοῆ, ὅτι ἐκτὸς τῆς πολεμικῆς δάφνης ὑπάρχει καὶ ἡ ἐν εἰρήνῃ, ἔπαυλον τῶν διακρινομένων ποιητῶν. *cadus-i*—ὁ κάδος (δοχεῖον πῆλινον). *destino*, ρ. α' τάττω, ὀρίζω. *obliviosus*—ὁ προξενῶν λήθην (λαθικηδής). *ciborium-ii*—κιβώριον, εἶδος ποτηρίου πλατυστόμου (πρβλ. τὸ σημερινὸν ποτήριον σαμπάνιας). *exple-funde*, ζωηρὰ ἀναπαράστασις τοῦ συμποσίου, διὸ δίδει διαταγὰς «γέμιζε...κέρνα». *unguentum-i*—ἡ ἀλοιφή μύρου. *carax-acis*—εὐρύχωρος. *arium-ii*—τὸ σέλινον. *udus-i*—ἐπίθ. ὑγρός, εὐκαμπτος. *concha-ae*—ἀγγεῖον κογχόμορφον. *depropero*—ρ. α'—σπεύδω. Ἡ φυσ. σειρὰ τῶν λ. *quis (curat) deproperare myrto?* ἡ ἄτακτος πλοκή δηλωτικὴ τῆς ψυχικῆς διεγέρσεως τοῦ ποιητοῦ ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ τοῦ φίλου του. *iactus Veneris*—ὁ βόλος τῆς Ἀφροδίτης. Κατὰ τὴν παιδιὰν τῶν ἀστραγάλων (εἶδος σημ. ζαριῶν) ὅταν οἱ ἀστράγαλοι ριπτόμενοι παρουσιάζον ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας των τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 4 καὶ 6 (3 καὶ 5 δὲν ὑπῆρχε) ἦτο ἡ ἐπιτυχεστέρα βολή· ὅταν παρουσιάζετο καὶ εἰς τοὺς 4 ἀστραγάλους ὁ

ἀριθ. 1, ἡ βολὴ ἦτο ἡ κακίστη. *arbiter bibendi* = ὁ συμποσίαρχος. *bacchor* = ρ. α' βακχεύω, μαίνομαι (μεθῶ). *Edoni-orum* = οἱ Ἑδωνοί, λαὸς Θρακικός, οἰνοπότης διότι ἐκεῖ ἐπεχωρίαζεν ἡ λατρεία τοῦ Βάκχου. *recepto amico dulce est mihi furere*: καὶ ἡμεῖς ἐπὶ ἀπροσδοκῆτων εὐαρεστών γεγυότων λέγομεν «Θὰ τρελαθῶ ἀπὸ τὴν χαρά μου».

9.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΙ, ΩΔΗ XX.

1-12. *usitatus-a-um* (τοῦ *usitor*) = ὁ ἐν κοινῇ χρήσει, ὁ συνήθης. *tenuis* = ἐπίθ. λεπτός. *penna-ae* = ἡ πτέρυξ. *biformis-is* = διμορφος. *vates-is* = μάντις, ποιητής. *urbis* ἀντὶ *urbes*. Ἡ φυσ. σειρὰ *ferar per liquidum aethera biformis vates non usitata nec tenui penna. biformis*, διότι φαντάζεται ἑαυτὸν ὡς κύκνον καὶ ποιητὴν. Ὁ Ὀράτιος ὀνομάζει τὸν Πίνδαρον «Θηβαῖον Κύκνον». Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη αἱ ψυχαὶ τῶν ποιητῶν μετὰ θάνατον ἔξω ὑπὸ μορφὴν κύκνων, διατηροῦσαι οὕτω τὴν ἰκανότητα πρὸς τὴν ᾠδὴν. *non ego...obibo* = ἐγὼ δὲν θ' ἀποθάνω, δὲν θ' ἀφανισθῶ. *quem vocas* = τὸν ὁποῖον προσφωνεῖς (μὲ τὸ ὕστατον χαῖρε). *nec stygia cohibebor unda* = οὔτε θὰ κρατηθῶ ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς Στυγός. *iam-iam* = μετ' ὀλίγον (τὸ σημ. ἰδὸν-ἰδού). *residunt* τοῦ *resido* = ἐπικάθημαι, περιβάλλω. *crusuris* = ἡ κνήμη. *pellis-is* = τὸ δέρμα. *et album mutor in alitem* = καὶ μεταβάλλομαι εἰς λευκὸν πτηνὸν (κύκνον). *superne* = ὑπερθεν, εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματός μου. *leves plumae* = λεῖα πτίλα. 13-20. *visam* μέλ. τοῦ *viso* = θεῶμαι, βλέπω. *notior Daedaleo Icaro* = γνωστότερος (ὀνομαστότερος) τοῦ Ἰκάρου τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαιδάλου (ὁ ὑπαινιγμὸς γίνεται ὡς πρὸς τὴν τόλμην καὶ ὄχι τὴν πτώσιν τοῦ Ἰκάρου). *gementis Bosphori litora* = τοῦ στεναζόντος Βοσπόρου τὰς ἀκτὰς (ὁ στεναγμὸς ἔξ αἰτίας τῆς βοῆς καὶ τοῦ παφλασμοῦ τῶν κυμάτων). *Syrtisque Caetulas* = τὰς Γαιτουλικὰς Σύρτες. Ἡ χώρα τῶν Γαιτούλων ἐν τῇ Ἀφρικῇ, πρὸς νότον τῆς Νουμιδίας. *canorus ales* = ᾠδικὸν πτηνόν. *Hyperborei campri* = αἱ πεδιάδες τῶν Ὑπερβορείων, ἀγνώστων πρὸς Β. λαῶν. *dissimulo* = ἀποκρύπτω. Ἡ φυσ. σειρὰ: *me noscent Colchus et Dacus qui dissimulat metum Marsae cohortis et ultimi Geloni. Geloni* = οἱ Γελωνοί, λαὸς Σκυ-

θικός (ἐν τῇ Οὐκρανίᾳ) πλησίον τοῦ Βορυσθένου. *disco* = μανθάνω. *peritus* = ἔμπειρος, πολιτισμένος. *Hiber* = Ἴβηρ (Ἰσπανός) *potor-oris* = πότης. *potor Rhodani* = ὁ παροικῶν τὸν Ροδανόν. 21-24. *absint inani funere peniae* = μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀνωφελῆ (περιττὴν ἐφ' ὅσον θὰ εἶμαι ἀθάνατος) κηδείαν μου οἱ θεοὶ. (Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ με κλαύσουν, ὅταν ἀποθάνω). *penia-ae* = ἡ νηνία, ὁ ἐπικήδειος θεῖνος. *luctusque turpes et querimoniae* = καὶ τὰ ἀπρεπῆ (εἰς τὴν ἀθανασίαν μου) πένθη καὶ οἱ σχετλιασμοὶ (αἱ μεμψιμοιρίαι) ἢ τὰ παρομοιοφούντα τὸ πρόσωπον πένθη. *compesco-ui* (γ') = συγχρατῶ. *clamorem* (τυυη). *supervacuius* = περιττός, ἀνωφελής. *mitte supervacuos honores sepulcri* = ἄφες τὰς ἀνωφελεῖς τιμὰς τὰς νεομισμένας κατὰ τὴν ταφήν.

10.

BIBLION III, QΔH VIII.

caelebs-ibis = ὁ ἄγαμος. *Calendae Martiae* ἢ *Calendae femineae* Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην αἱ Ρωμαῖαι δέσπουναι ἐξώρταζον ἐπὶ τοῦ Ἡσκυλίνου λόφου τὰ Matronalia πρὸς τιμὴν τῆς Iunonis Lucinae ἀντιστοιχοῦ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν θεότητα Εἰλείθυιαν, τὴν προστάτιδα τῶν τοκετῶν. *acerra-ae* = τὸ θυμιατήριον. *tus-uris* = τὸ θυμίαμα, ὁ λιβανωτός. *caespes-itis* = χοροτόπλινθος. Διὰ τοιούτων πλίνθων εἶχε κατασκευάσει, φαίνεται, ὁ Ὀράτιος πρόχειρον βωμόν. docte. Ἡ φυσ. σειρά : *miraris, docte, sermones utrius linguae* ἐννοεῖ τὸν Μαικήναν, ὅστις ἦτο κάτοχος πλὴν τῆς λατινικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. *voceo-vi-otum* (β') = ὑπόσχομαι ἀφιέρωμα εἰς τὸν Θεὸν «κάνω τάμα». *epulae-arum* = ἐορταστικὴ ἐστίασις (κοιν. γλέντι). *albus caper* = λευκὸς τράγος. Εἰς τοὺς ἄνω θεοὺς ἔθνον λευκὰ ζῶα. *prope funeratus* = ὅτε μικροῦ δεῖν ἐκηδεύομην. *arboris ictu. ictus-us* = πλήγμα. Ὁ ποιητὴς ὀμιλεῖ περὶ κινδύνου τὸν ὁποῖον διέτρεξε, πληγεῖς ὑπὸ καταπεσόντος κατὰ τῆς κεφαλῆς του δένδρου τοῦ κήπου του. *festus-a-um* = ἐορταστικός. *anno redeunde* = «περιτελλομένων ἐνιαυτῶν» (κάθε χρόνο). *cortex-icis* = ὁ φελλός. *adstrictus*, τοῦ ο. *adstringo* = συσφίγγω. *rix-icis* = ἡ πίσσα. *hic dies demovebit corticem* (προσωποποιία). *amphora-ae* = ἀμφορεύς. *amphora instituta bibere fumum*, οἱ Ρωμαῖοι κατεσκεύαζον συνήθως τὴν οἶναποθῆ-

κην εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε νὰ καπνίζεται ἀπὸ τὴν ἐστίαν, διότι εἶχον τὴν γνώμην ὅτι ὁ οἶνος ἀπέκτα ταχέως τὰς ιδιότητας τοῦ παλαιοῦ οἴνου. *consule Tullo*: ὁ Α. Οὐολκάτιος Τύλλος, ἕπατος τὸ 33 π.Χ. ὅτε ὁ Μαικήνας ἐχάρισεν εἰς τὸν Ὁράτιον τὴν Σαβινικὴν ἔπαυλιν. *sume* τοῦ *sumo-mpsi-um* (γ') = λαμβάνω, ἀναλίσκω, *sospes-itis* = σῶος. *cyathos amici sospilis* = ποτήρια (εἰς ὑγείαν) τοῦ σωθέντος φίλου. *lucerna-ae* = ὁ λύχνος. *perfer in lucem* = νὰ ἔχῃς τοὺς λύχνους ἀναμμένους μέχρι πρωίας. (Ὁ Ὁράτιος ἐσοκόπευε νὰ κάμῃ παννύχιον ἑορτήν). *procul esto omnis clamor*, ὁ ποιητὴς διαβεβαίωσεν τὸν φίλον περὶ ἀθορύβου καὶ ἀδιαταράκτου παννυχίδος. *mitte civiles super urbe curas* εἶχε δίκαιον ὁ ποιητὴς νὰ συνιστᾷ εἰς τὸν πολυάσχολον Μαικήναν νὰ ἀφήσῃ κατὰ μέρος, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, τὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως φροντίδας «οἷξτε λιγάκι ἔξω». Ὁ Ὁκταβιανὸς τότε εἶχε ταξιδεύσει εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἀφήσας ἀναπληρωτὴν του τὸν Μαικήναν. *Coliso-onis*, βασιλεὺς τῶν Δακῶν, ἠττηθεὶς τῷ 29 π.Χ. μετὰ τῶν Σκυθῶν ὑπὸ τοῦ Μ. Κράσσου. *infestus-a-um* = δυσμενής, ἐχθρὸς, *dissideo-edi-essum* (β') = δίσταμα. *Medus dissidet sibi*, ἐννοεῖ τὰς ἐμφυλίους ἔριδας Φραάτου καὶ Τιριδάτου. *luctuosus-a-um* = πολυπενθήης. *armis (sibi) luctuosis*, διότι ὁ ἐμφύλιος πόλεμος γίνεται πρόξενος πολλοῦ πένθους. *Cantaber* = ὁ Κανταβρικὸς. Ἔθνος Ἰσπανικόν. Οἱ Ἰσπανοὶ ἠττήθησαν τῷ 29 μ.Χ. ὑπὸ τοῦ Στατιλίου Ταύρου. *catena-ae* = ἡ αἰλυσίς. *serus-a-um* = βραδύς, ὄψιμος. *laxo*, ρ. α' χαλαρῶ. *neglegens ne qua populus labore* ἡ αὐτὴ σύστασις ἐδόθη ἀνωτέρω διὰ τοῦ *mitte civiles curas*. *privatus* = ἰδιώτης κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ *magistratus*. *parce nimium cavere* = *noli nimium cavere* = μὴ στενοχωρεῖσαι πάρα πολὺ, «οἷξτε λίγο ἔξω». *cape laetus dona praesentis horae* = φαιδρὸς δέχου τὰ δῶρα τῆς παρούσης ὥρας.

11.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΙΙ, ΩΔΗ XXV.

Quo = ἐπὶ. ποῦ; *nemus-oris* = δρυμός, δάσος. Ἡ φουσ. σειρά' ἰν *quae nemora aut in quos specus agor*. θεόληπτος ὁ ποιητὴς φαντάζεται ἑαυτὸν ἀπαγόμενον ὑπὸ τοῦ Βάκχου. *mens nova* = καινὸς νοῦς, ἐνθουσιασμός. *meditor*, ρ. μελετῶ, διανοοῦμαι. *insero* = ἐνείρω, συγκαταλέγω. *recens-ntis* = νέος, καινός. *non secus* = οὐχὶ ἄλλως, δηλ. ὁμοίως.

stupeo = θαυμάζω, ἐκπλήττομαι. *Euhias-adis* = ἡ Εὐιάς, Βάκχη, Μαινάς. *candidus-a-um* = στίλβων ἐκ λευκότητος. *lustratus-a-um* = ὁ περιοδεύμενος. *devius-a-um* (de-via) = ὁ ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ ὢν, ὁ ἀποπλανώμενος τῆς ὁδοῦ. *valentium vertere* = τῶν δυναμένων νὰ ἐκριζώσουν. *procerus-a-um* = ἐπιμήκης. *fraxinus-i* = μελία (δένδρον). *rampinus-i* = βλαστός ἀμπέλου, οἶναρίς.

12.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΙΙ, ΩΔΗ XXX.

perennis-is = (per-annus) ὁ διαρκῶν ὅλον τὸ ἔτος, αἰώνιος. *silvus-us* = ὁ εὐρώς (κοιν. μοῦχλα). *regalis silus* = ὁ βασιλικὸς εὐρώς, τὸ εὐρωτιῶν διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου μεγαλεῖον. *edax-acis* = ὁ διαβιβρώσκων, ὁ ἀφανίζων. *imber edax*, ἔνεκα τῆς διαβρωτ. δυνάμεως τοῦ ὕδατος. *non omnis moriar* = δὲν θὰ ἀποθάνω ὀλόκληρος. (Ἐκ τοῦ ἐγὼ μου θὰ ἀποθάνῃ μόνον τὸ φθαροτὸν σῶμα, τὸ πνεῦμα μου θὰ ζῆ εἰς τὰ ἀθάνατα ἔργα μου). *Libitina-ae* = ἡ Λιβιτινή Ἐφροδίτη, ὡς θεὰ τῶν κηδεῶν καὶ τοῦ θανάτου. Παραδοξοτάτη σύγχυσις τοῦ ἔρωτος, τοῦ σφρίγγου τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, δηλ. τῆς Ἐφροδίτης καὶ τῆς Περσεφόνης. *usque recens* = ἀδιαλείπτως νέος. *dum scandet Capitolium*, δηλ. αἰώνιος, διότι κατὰ τοὺς Ρῶμ. ἡ πόλις τῶν ἤτο αἰωνία. *cum tacita virgine* = κατὰ τῆς σιωπηλῆς παρθένου ἔννοεῖ τὴν *Vestalem maximam*, ἣτις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θυσίας βοηθοῦσα τὸν Pontificem ἴστατο σιωπηλὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἐστιάδων. *Aufidus-i* = ὁ Αὔφιδος, ποταμὸς τῆς Ἀπουλίας, πατρίδος τοῦ Ὁρατίου. *Daunus* = ὁ Δαῦνος, ἀρχαῖος βασιλεὺς τῆς χώρας *pauper aquae*, οὕτω καλεῖται ὁ Δαῦνος ὡς βασιλεύων χώρας αὐχμηροῦς, πτωχῆς εἰς ὕδατα. *obstrepro-ui-itum* (-y') = ψοφῶ, θορυβῶ. *ex humili potens* (factus) ὁ Ὁρατίος, διότι ἦτο υἱὸς πτωχοῦ ἀπελευθέρου. *Aeolium carmen* = τὸ Αἰολικὸν μέλος, ἡ λυρική ποίησις τῆς Σαφροῦς καὶ τοῦ Ἀλκίου. *sume superbiam, Melpomene*, λάβε διὰ τὸν ἑαυτὸν σου, ἀποδέχθητι τὴν ὑπερήφανον τιμὴν Μελπομένη. *quaesitam meritis* = *quam* (superbiam) *meritis quaesivisti* = ἦν διὰ τῶν ἐπαξίων ἔργων σου ἀπέκτησες. Ὁ Ὁρατίος, μετριάζων τὴν ὑπερηφάνειάν του, ἀποδίδει τὰ ποιήματά του εἰς τὴν ἐμπνεύσασαν αὐτὸν Μοῦσαν Μελπομένην.

